

BUDHA DAL PUBLIC SCHOOL PATIALA
Pre Board Examination (10 January 2024)

Class - X

Paper - Punjabi (Set-A)

Time: 3 hrs.

MM: 80

ਆਮ ਨਿਰਦੇਸ਼:

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
2. ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਲਪ ਨੰਬਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
3. ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉੱਤਰ-ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਭਾਗ-ੳ (ਪੜ੍ਹਨ-ਕੌਸ਼ਲ)

1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

(6×1=6)

15 ਅਗਸਤ 1947 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੰਡ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਮੁਲਕ ਬਣੇ ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ, ਦੰਗੇ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਕਲਾਵਾਂ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਆਦਿ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ 1960 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਸੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1960 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 'ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੰਧੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਤਿੰਨ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਨਦੀ ਜਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਨ ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸਿੰਧੂ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ। ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ; ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿੱਬਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਿੰਧੂ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਣਾਅ ਤੇ ਯੁੱਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਧੀ, ਪੱਛਮੀ ਨਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸਿੰਧੂ, ਜੇਹਲਮ, ਚਨਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਨਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ, ਸਤਲੁਜ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੰਧੀ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ੳ) ਕਿਹੜੇ ਮਸਲੇ ਦਾ 1960 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ?

- 1) ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ   2) ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ   3) ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ   4) ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ

ਅ) ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਆਰਾ 1960 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?

- 1) ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਧੀ   2) ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਧੀ
 3) ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ   4) ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਕਲਾਵਾਂ ਸੰਧੀ

ੲ) ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ?

- 1) ਚਨਾਬ ਖੇਤਰ   2) ਬਿਆਸ ਖੇਤਰ   3) ਤਿੱਬਤ ਖੇਤਰ   4) ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲੀ ਖੇਤਰ

ੳ) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ?

- 1) ਨੌਂ   2) ਦਸ   3) ਗਿਆਰਾਂ   4) ਬਾਰਾਂ

ੴ) ਕਿਹੜੀ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- 1) ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਕਲਾਵਾਂ ਸੰਧੀ   2) ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ
 3) ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਸੰਧੀ   4) ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਸੰਧੀ

ਕ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਨਦੀ ਜਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਨ?

- 1) 3   2) 1960   3) 1947   4) 6

2) ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(1×4=4)

ਇਹ ਬੇਪਰਵਾਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ,

ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲਾਂ ਕਰਨ,

ਮਰਨ ਥੀਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ।

ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਨ ਗੁਲਾਮੀ,

ਜਾਨ ਕੋਹ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਦਿੰਦੇ

ਪਰ ਟੈਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਿਸੇ ਦੀ

ਖਲੋ ਜਾਣ ਡਾਂਗਾ ਮੋਢੇ ਤੇ ਉਲਾਰ ਕੇ।

ੳ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ?

ਅ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ੲ) 'ਪਰ ਟੈਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਿਸੇ ਦੀ' ਤੁਕ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?

ੳ) 'ਖਲੋ ਜਾਣ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਭਾਗ - ਅ (ਵਿਆਕਰਨ)

3) ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ (ਪੁੱਛੋ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ):

(2×1=2)

ੳ) ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦੁਹਰਾਅ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ:

- 1) ਔਖਾ-ਸੌਖਾ   2) ਸਵੇਰ-ਸ਼ਾਮ   3) ਰਾਤੋ-ਰਾਤ   4) ਘੱਟ-ਵੱਧ

ਅ) 'ਸੈਨਾ ਦਾ ਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਸਮੂਹ ਲਈ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ:

- 1) ਸੈਨਾ ਵਾਲਾ ਪਤੀ   2) ਸੈਨਾਪਤੀ   3) ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਪਤੀ   4) ਸੈਨਾ-ਪਤੀ

ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- 1) ਘਿਓ-ਖਿਚੜੀ   2) ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ   3) ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ   4) ਹਾਲ-ਸਿਹਤ

4) ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ (ਪੁੱਛੋ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ):

(2×1=2)

ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਭਰੋ-

ਮੈਂ ..... 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ ..... ਆਇਆ, ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਡਾਕੀਆ ..... ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ।

- 1) ਤਾਰ   2) ਤਰਨਾ   3) ਭਰ   4) ਡੁੱਬਣਾ

ਅ) 'ਪੂਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਮੁਕੰਮਲ'। ਦੂਜਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ:

- 1) ਮੌਤ   2) ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ   3) ਰੱਜਣਾ   4) ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ

ੲ) ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ 'ਵੇਲ' ਦੇ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਵੱਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ -

- 1) ਬੂਟਾ   2) ਵੇਲਣਾ   3) ਵਾਰਨਾ   4) ਤਰੀਕ

5) ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ): (2×1=2)

ੳ) ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਚੁਣੋ : ਵਰਖਾ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

- 1) ਵਰਖਾ 2) ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ 3) ਕੇ ਹੋ 4) ਰਹੀ ਹੈ

ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਣਤੀ/ ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਚੁਣੋ:

- 1) ਅਨੇਕ, ਇਕਹਿਰਾ, ਦੁਹਰਾ 2) ਥੋੜਾ, ਬਹੁਤ, ਜ਼ਰਾ ਕੁ
3) ਸੱਜੇ, ਖੱਬੇ, ਉੱਪਰ 4) ਝੱਟ-ਪੱਟ, ਧੜਾਧੜ, ਅਚਨਚੇਤ

ੲ) ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- 1) ਪ੍ਰਕਾਰ-ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ 2) ਕਾਲ-ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
3) ਸਥਾਨ-ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ 4) ਕਾਰਨ-ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

6) ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ): (1+1=2)

ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਗੇਤਰ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਦੋ - ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:
ਦੂਰ, ਬੇ

ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਿਛੇਤਰ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਦੋ - ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:
ਹੀਣ, ਸਾਰ

7) ਮੁਹਾਵਰੇ : ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਚਾਰ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਕਿ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ:

(4×1=4)

ਕੌੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਵਧਣਾ, ਚੈਨ ਦਾ ਸਾਹ ਆਉਣਾ, ਛਿੱਕੇ ਉੱਤੇ ਟੰਗਣਾ, ਖੁਰਾ-ਖੋਜ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ, ਗੰਗਾ ਨਹਾਉਣਾ, ਝੰਗ ਵਾਂਗ ਬਹਿ ਜਾਣਾ

ਭਾਗ-ੲ (ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ ਕੌਸ਼ਲ)

9) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਇੱਕ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖੋ:

(8)

ਵਾਦਤੀਆਂ ਸਜਾਦਤੀਆਂ ਨਿਭਣ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਨੁਕਤੇ -

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਮਨੁੱਖ ਆਦਤਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ, ਆਦਤ ਅਤੇ ਆਚਰਨ, ਆਦਤਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਦਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਆਦਤਾਂ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ, ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਸਿੱਟਾ।

ਜਾਂ

ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀ ਲਲਕ

ਨੁਕਤੇ -

ਭੂਮਿਕਾ, ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਣ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਲਚ, ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਲਾਲਚ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ, ਸਿੱਟਾ।

ਜਾਂ

ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ

ਨੁਕਤੇ -

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦਾ ਸੋਮਾ, ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਾਧਨ, ਵਪਾਰਕ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਾਧਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਾਧਨ, ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਸਿੱਟਾ।

9) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(1×6=6)

ਮੰਨ ਲਓ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ 8/2, ਸੰਤ ਨਗਰ, ਬਟਾਲਾ ਰੋਡ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੁਕਤੇ: ਮਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ, ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵਾਂ, ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਲਿਆ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ, ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ।

ਜਾਂ

ਆਪਣੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਫਰਸ਼ ਲੁਆਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।
ਨੁਕਤੇ: ਨਵੀਂ ਅਬਾਦੀ, ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ, ਸੀਵਰੇਜ ਪਾਇਪਾਂ, ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਦੇਜ਼ ਤਾਰਾਂ, ਮੀਂਹ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ, ਮੱਛਰਾਂ-ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼।

10) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਦਾ ਵਰਨਣ 50 ਤੋਂ 60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(4)

ਭਾਗ-ਸ (ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ)

11) ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਹੱਲ ਕਰੋ):(5×1=5)

ੳ) ਕਿਸਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

1) ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ 2) ਘਰ ਦੇ 3) ਪਤਨੀ ਦੇ 4) ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ

ਅ) ਮਨੁੱਖੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਮੇਚਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

1) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ 2) ਮਨੁੱਖੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੋਂ 3) ਬੋਲੀ ਤੋਂ 4) ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ

ੲ) ਇੱਕ ਰਾਤ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈ?

1) ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਾਰਨ 2) ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ

3) ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ 4) ਮੀਂਹ ਤੇ ਹਨੇਰੀ ਕਾਰਨ

ਸ) ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂਦੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ?

1) ਮੇਰੇ ਘਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦੇਵੀਂ 2) ਮੇਰੀ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਜਾ 3) ਮੇਰੇ ਲਈ ਪੰਜੀਰੀ ਲਿਆਵੀਂ 4) ਸਾਡੇ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਆਵੀਂ

ਹ) ਕੁਲਫੀ ਵਾਲਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕੁਲਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?

1) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 2) ਸ਼ਾਹਾਂ ਜੀ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ 3) ਸ਼ਾਹਾਂ ਜੀ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ 4) ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ

ਕ) ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਦਰੱਖਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ?

- 1) ਪੁੱਤ 2) ਕਵਿਤਾਵਾਂ 3) ਧੀਆਂ 4) ਭਰਾ

12) ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਹੱਲ ਕਰੋ): (5×1=5)

ੳ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

- 1) ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ
2) ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ
3) ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ
4) ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖਿਐ

ਅ) 'ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸੀਤਲਾਇਆ' ਤੁਕ ਵਿੱਚ ਸੀਤਲਾਇਆ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- 1) ਠੰਢਾ ਹੋ ਗਿਆ 2) ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ 3) ਜਿੱਤ ਲਿਆ 4) ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ

ੲ) ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਜੰਗਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ?

- 1) ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ 2) ਟੁੰਡੇ ਲਾਟ ਦੀ 3) ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ 4) ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ

ੳ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਕਿਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕੰਬ ਗਈ?

- 1) ਕੁਰਾਨ 2) ਫ਼ਰਿਆਦ 3) ਨਮਾਜ਼ 4) ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ

ਹ) 'ਨੁਕਰ' 'ਚ ਬੈਠੀ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ?

- 1) ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ 2) ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ
3) ਚਰਖਾ ਕੱਤ ਰਹੀ ਸੀ 4) ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੀ ਸੀ

ਕ) ਬੇਗਮ ਉਦੈਪੁਰੀ ਕੌਣ ਸੀ?

- 1) ਸ਼ਾਹੀ ਹਕੀਮ ਦੀ ਪਤਨੀ 2) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਪਤਨੀ 3) ਅਸਦ ਖਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ 4) ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਪਤਨੀ

13) ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ-ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ): (4×1=4)

ੳ) ਜਦੋਂ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਛੁੱਟੀ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ?

ਅ) ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ?

ੲ) ਧਰਮ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ?

ੳ) ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

ਹ) ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਲੰਮੇ ਪੈਂਡੇ ਤੁਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

14) ਕਹਾਣੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ

(ਕਿਸੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ):

(7×2=14)

ੳ) ਲੋਕੀਂ ਕਿੱਥੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਧ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਅ) ਬਚਪਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

ੲ) ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਸੂਲ ਵਾਂਗ ਚੁਭੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ੳ) ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕਿਹੜੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ? ਉਹ ਸਭਾ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਹ) ਅਸਦ ਖ਼ਾਨ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਕ) ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ?

ਖ) ਕੁਲਫੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੋਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਆਏ?

ਗ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਉਸਤੋਂ ਬਾਗ਼ੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ?

5) ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ) (2×4=8)

ੳ) 'ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਦਾ ਆਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਅ) 'ਘਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ'। ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਕੈਦੀ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ?

16) ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ (ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ) (1×4=4)

ੳ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ? ਬਿਆਨ ਕਰੋ।